

ta tvarina za notresanje gnoja v tistih krajih (na pr. v ljubljanski okolici), kjer jo je lahko dobiti.

Če ne skrbimo za to, da bi se dušik ohranil v gnoju, izgubimo lahko te dragocene snovi od ene same dorastle govedi na leto za 10 gld.

Hlevski gnoj bi se še najbolj ohranil, če bi ga pustili toliko časa pod živino v hlevu, dokler ga ne rabimo. Pri tem načinu bi stelja popolnoma popila scalnico. Živina bi gnoj dobro shodila in stlačila; vsled tega bi se gnoj počasneje razkrajal. Ker je toplina v hlevu enakomerna, in ker bi bil gnoj zavarovan pred vetrovi in dežjem, vršil bi se razkroj gnoja enakomerno in pravilno.

Za tako spravljanje gnoja pa potrebujemo visokega hleva, dobrih prezračil, premičnih jaslíj itd. Vsega tega pa pri nas nimamo. Naši hlevi so dosti prenizki, pretesni in že pri sedanjem ravnanju prezaduhli in presoparni.

Pri takih okoliščinah gnoja ne smemo dolgo časa puščati v hlevu, ker si s tem pri živini več škodujemo, kakor pridobimo pri gnoju. Iz gnijočega gnoja nastala ogljikova kislina in amonijak škodujeta zdravju živalij; posebno neugodno vplivata na pljuča in oči. V konjskih hlevih sploh ni mogoče puščati gnoja dalj časa pod živino. Pa tudi pri goveji živini ga smemo puščati k večjemu po 7 dnij v hlevu, to pa le, če so hlevi dosti zračni in zdravi. Iz hleva spravljamo gnoj na gnojišče.

Fosforovo kisló apno za mlado živino.

Opazovalo se je zlasti v suhih letih, da je krmi nedostajalo rudninskih snovi, ker zemlja ni mogla istih zavoljo nezadostne vlage dovolj raztopiti. Zato pa je živina, krmljena s klajo, kateri primanjkuje fosfornega apna, navadno medla, mršava, se liže, okorno hodi ter težko vstaja. Ker sestojé živinske kosti večinoma iz fosfornega kislega apna, zatorej je priporočati, osobito mladi govedi pokladati krmsko apno, da se isti normalno ravzije okostje. Če se živini poklada dobra tečna krma, potem ji ni treba dajati fosfornega apna. Drugo pa je, ako je krma rastla na zanemarjenih, negnojenih senožetih, in takih se pri nas po Slovenskem ne manjka. Tako seno, taka otava je prazna, malo vredna, neredilna, ker ji manjka substanc, od katerih rastejo živini kosti. Zatorej naj bi vsak kmet, kateremu je kaj ležeče na močni, lepi živini, pa ne gnojí svojih travnikov, polagal govedi tudi klajno apno. Še boljše pa je, če se fosforovo apno ne krmi živini naravnost, ampak se gnoje travniki s Tomasovo žlindro. Na senožetih, gnojenih s Tomasovo moko, ne zraste le več krme, temveč je ista tudi redilna, sočnata, ker je bogata na rudninskih snoveh.

Poučni in zabavni del.

Kako je Guzelj umiral.

Bilo je okoli osme ure zvečer, ko sem prišel domov na božične počitnice. V hiši sem našel mater samo, katera mi je hitro postregla z dobro jedjo. Ko sem jo vprašal, kje da so drugi, odgovorila mi je, da pri Guzlju, ker so ga prišli obhajati.

„Pa še ti pojdi pogledat, kako je Jožu. Že od nekdanj hodi vedno k nam v dnino in zmirom je rad po Tebi vprašal, ko te ni bilo doma. Tudi oče ima tam z oporoko opravek.“

Napotil sem se proti hišici na koncu vasi. Skozi mala okna se je razlivala blede luč v temno noč. Ko stopim v zaduhlo izbo, nagovore me Porov boter: „Mislili smo, da se bo Maža prigugal, ko smo slišali, da si nekdo stresa sneg raz obuvala. Žvižgonta smo ponj poslali, da pokordata z Jožem. Joža je pri koncu, Joža! Kdo bi bil mislil, da ga bo tako hitro pobralo. Kakšne rjuhe je še nosil, ko smo v jeseni listje v Kokarjih grabili. Smrt, pravim, ta je huda. Najprej pošlje bolezen na te, da se te ovije počasi, da še sam ne veš kedaj. potem te pa z vso togoto vrže na posteljo; z vrvmi te poveže, včasih tudi precej trdo pridrgne. Ko ta opravi svoj posel, privleče se smrt, pobaše te, kakor nas kdo baček v gozdu, pa gremo. He, Joža! Tone je prišel poprašat, kako ti je kaj!“

„Torej si ti tudi prišel; prav rad te vidim, predno grem“, nagovori me bolnik s slabim glasom, „kmalu mi bo odleglo za zmirom. Kaj to, da Tomaža še ni? Ko se je nato bolnik dolgo odkašljeval, zaslišali smo v veži močni Tomažov glas:

„Slišal sem, da je Joža bolan, a da bi mu bilo tako hudo, nisem mogel verjeti; kakor pa zdaj vidim, je vender-le res. Je pač tako!“

„Tomaž, pozabiva, kar je bilo med nama zaradi tiste neumnosti. Saj veš, fanta sva še bila, pozneje bi se ne bila zgrabila. Prosim te, odpusti mi!“! prosi ga bolnik.

„Prav rad Joža, pa veš kaj, stvar je tako-le: Res, da sem jaz začel zabavljati, pa pomisli, da takrat smo ga že precej spraznili. Da sem se pa jaz prvi v te zakadil, kakor si pravil doma in pred gosposko, za to pa ne vem, kako bova naredila. Pa če sem se, samo zaradi tega sem se, ker sem bil vse jedno le malo pijan. Odpustim ti že, pa nekaj nerad. Da me pa ti po glavi tako udariš, da si mi skoro črepinjo prebil, to je bilo preveč. Prehudo si udaril, pravim prehudo. Skoro celi teden sem moral preležati.“

„Ker si rad“, oglasi se Poglajenček, ki mu je bila stvar dobro znana, in si naše pipo.

A Maža presliši to opombo in nadaljuje: